

Prof. Dr. Oktay Uygun
Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

HUKUK TEORİLERİ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	V
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm Doğal Hukuk Teorisi

I- TEOKRATİK DOĞAL HUKUK ANLAYIŞI	5
A- Sofokles.....	6
B- Cicero	8
C- Aquino'lu Thomas	9
II- LAİK DOĞAL HUKUK ANLAYIŞI.....	11
A- Hugo Grotius.....	12
B- John Locke	13
Toplum Sözleşmesi.....	14
Doğal Haklar Teorisi	15
C- Akılcı Doğal Hukuk Teorisinin Temel Tezleri.....	16
D- Immanuel Kant ve Ahlakın Temel İlkesi.....	17
Kategorik Buyruk	18
Evrenselleştirme İlkesi	19
Araçsallaştırma Yasağı.....	21
Kategorik Buyruk ve Özgürlük.....	22
Kategorik Buyruklar Çatışır mı?	23

<i>Tartışma Konusu: Ötanazi</i>	27
E- Değerler Teorisi	30
Nesnel Değerlerin Varlığı	31
İnsan Varlığının Kademeli Yapısı	34
Değer Yargıları Neden Kişiden Kişiye Değişir?	35
III- HUKUKUN AMACI: ADALETİ GERÇEKLEŞTİRMEK.....	39
A- Adalet Kavramının Felsefi Analizi.....	39
B- Adalete Yönelmeyen Hukuk Hukuk mudur?.....	44
C- Adalet Türleri	46
Denkleştirici (Düzeltilici) Adalet ve Dağıtıcı Adalet.....	46
Hakkaniyet	48
Sosyal Adalet.....	49
<i>Tartışma Konusu: Adalet Türleri</i>	51

İkinci Bölüm

Hukuksal Pozitivizm

I- HUKUKA POZİTİVİST YAKLAŞIM	53
II- HUKUKSAL POZİTİVİZMİN ÖNCÜLERİ	55
A- Thomas Hobbes.....	56
Devletin Kökeni	56
Hobbes'un Hukuk ve Adalet Anlayışı.....	57
B- Jeremy Bentham ve John Austin	60
III- HUKUKSAL POZİTİVİZME GÖRE HUKUKUN NİTELİĞİ.....	61
Hukuk Bağımsız Bir Bilimdir.....	62
Hukuk Kurallarının Kaynağı Yasakoyucunun İradesidir	63
Hukuk Kesinlik Sağlar.....	64
Hukuk Kuralları Zorlayıcılık Gücüne Sahiptir	65
Hukuk Kuralları Kapalı Bir Mantık Sistemi Oluşturur	65
IV- HUKUKSAL POZİTİVİZMİN AHLAKİ VE SİYASİ SONUÇLARI. 66	
A- Pozitivizm ve Hukukun Üstünlüğü İlkesi.....	67
B- Nazizm ve Hukuksal Pozitivizm.....	69
Geçmişe Etkili Yasalar.....	70

Gizli Yasalar	71
Yasaya İtaat Cezalandırılabilir mi?	71
V- KAPSAYICI HUKUKSAL POZİTİVİZM	74
A- H. L. A. Hart	76
Doğal Hukukun Asgari İçeriği	77
Yargısal Takdir	77
B- Ronald Dworkin'in İtirazları	78
Yargısal Takdirin Eleştirisi	79
Kurallar ve İlkeler	79

Üçüncü Bölüm

Sosyolojik Pozitivizm

I- HUKUKA SOSYOLOJİK YAKLAŞIM	83
II- İBN HALDUN	85
Dayanışma Biçimleri	86
Soy Dayanışması (Asabiyet) ve Devletin Kuruluşu	87
III- EMILE DURKHEIM	91
IV- LEON DUGUIT	93
Hukukun Kaynağı	94
Nesnel Hukuk	94
Hukukun Üstünlüğü İlkesi	95
V- MAX WEBER	97
Sosyoloji ve Pozitivizm	98
Rasyonalitenin Egemenliği ve Kapitalizmin Gelişmesi	99
Hukuk Kurallarının Ortaya Çıkışı	101
Hukukun Rasyonelleşmesi ve Otorite Tipleri	104

Dördüncü Bölüm

Normativist Pozitivizm

Hans Kelsen ve Saf Hukuk Kuramı	107
Hukuk - Ahlak Ayrımı ve Adalet Kavramı	110

Normlar Hiyerarşisi ve Temel Norm	111
Örf ve Adet Hukuku ile Sözleşmeler.....	113
Devlet ve Hukuk	114

Beşinci Bölüm

Faydacı Hukuk Teorisi

I- FAYDACILIK.....	117
A- Jeremy Bentham.....	118
Fayda İlkesi.....	119
Mutluluk Terazisi.....	120
<i>Tartışma Konusu: Bentham'ın Gece Nöbeti</i>	121
B- John Stuart Mill.....	123
Özgürlük ve Fayda	123
Eylem Faydacılığı – Kural Faydacılığı.....	124
II- FAYDACILIĞIN ELEŞTİRİSİ.....	126
A- Kant'ın Araçsallaştırma Yasağı ve Faydacılık.....	128
<i>Tartışma Konusu: Ahlakın En Üstün İlkesi: Mutluluğu Maksimize Etmek</i>	130
B- John Rawls: Adalet Teorisi.....	131
Bilgisizlik Peçesi	132
Toplum Sözleşmesi.....	133
Adalet İlkeleri	134
Fark İlkesi ve Ahlaki Hak Ediş.....	136

Altıncı Bölüm

Marksist Hukuk Teorisi

Marksist Dünya Görüşü	140
Hukuk Fetişizmi.....	141
Hukuk Fetişizminin Özel Bir Türü: Evrensellik İddiası	143
Hukuk ve Adalet.....	145
Hukukun ve Devletin Görelî Özerkliği	146
Komünist Toplumda Hukuk	148

Yedinci Bölüm
Feminist Hukuk Teorisi

Liberal Feminizm	154
Radikal Feminizm	155
Biyolojik Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet.....	157
Kadın Bedeninin Dönüştürülmesi	158
Özen (Bakım) Ahlakı ve Adalet Ahlakı	159
Farklı Ahlaki Sesin Analizi	161
Ortak Bir İnsanlık Ahlakı !.....	164
Yeni Bir Hukuk Politikası	165
Takdir Yetkisi ve Hakkaniyet İlkesi	167
Hukuk Dilinin Cinsiyetçi Yorumu.....	168
<i>Tartışma Konusu: Kürtaj</i>	169
KAYNAKLAR	173